

Autizmus Alapítvány
Nappali Ellátást Nyújtó Intézménye
1089 Budapest, Delej u. 24-26.; Levélcím: 1430 Budapest, Pf. 14.
Tel/fax: 210-4364; 314-2859
Web: www.autizmus.hu; E-mail: fecs@autizmus.hu

Szakmai Program

2016.

Készítette: Pitrik Zsóka, Németh Regina
Szakmailag ellenőrizte: Dr. Balázs Anna, Ószi Tamásné

1. A SZOLGÁLTATÁS CÉLJA

Autizmussal élő, támogatásra szoruló fiatalok és felnőttek intézményi szintű, modell-értékű ellátása. Közvetlen célunk, hogy az érintett embereket hozzásegítsük a lehető legmagasabb önállósághoz, illetve, hogy önmagukat független, kompetens személyként tapasztalhassák meg. Közvetett célunk, hogy további, az ország különböző területein dolgozó szakembereknek bemutathassuk az autizmus-specifikus felnőtt-ellátás gyakorlati aspektusait.

2. A SZOLGÁLTATÁS FELADATA

Autizmussal élő fiatalok és felnőttek sajátos igényeire fókuszáló ellátása, terápiája, gondozása, készségeik fejlesztése és szinten tartása.

3. A SZOLGÁLTATÁS MEGKEZDÉSÉNEK IDŐPONTJA:

2005. 08. 05.

4. AZ ELLÁTOTTAK KÖRE

(demográfiai mutatók, szociális jellemzők, ellátási szükségletek)

Autizmussal élő fiatalok és felnőttek, a sérülés teljes spektrumából. A bekerülés és az igényes támogatás feltétele, hogy az ellátottak az Autizmus Alapítvány Ambulanciáján diagnosztikus kivizsgáláson vegyenek részt, illetve, hogy ott gondozásban részesüljenek.

Nemzetközi epidemiológiai adatok alapján, ma Magyarországon 100 000 főre becsülhető az autizmus spektrum zavarral élő emberek száma. Az autizmus a kölcsönös szociális interakciók, a kommunikáció, és a rugalmas viselkedés-szervezés veleszületett, egész életen át tartó zavara. A klinikai kép az autizmus súlyosságától, az általános értelmi képességektől, a személyiségtől, az életkortól, a környezeti hatásoktól, a járulékos problémáktól függően erősen variálódik.

Felnőtt korban igen hangsúlyossá válnak a társas viselkedésben tapasztalható nehézségek. A közoktatásból kikerülő, autizmussal élő emberek gyakran nem azért szorulnak ki a nyílt

Autizmus Alapítvány Nappali Ellátást Nyújtó Intézménye

1089 Budapest, Delej u. 24-26.; Levélcím: 1430 Budapest, Pf. 14.

Tel/fax: 210-4364; 314-2859

Web: www.autizmus.hu; E-mail: fecs@autizmus.hu

munkaerőpiacról vagy a felsőoktatásból, mert értelmi képességeik nem teszik lehetővé a munkavállalást vagy a továbbtanulást. Sokkal inkább meghatározóak az autizmusból fakadó problémák (pl. a társas megértés hiányosságai, a merev gondolkodás), így alapvető szükséglet a speciális fejlesztés, a spontán nem kialakuló készségek, viselkedések tanítása. Sajnos ma Magyarországon csak nagyon kevés olyan szolgáltatást/szolgáltatót találunk, amelyek felkészültek az autizmussal élő emberek célzott támogatására, ezzel az érintettek kiszolgáltatottságának csökkentésére, esélyegyenlőségük biztosítására.

5. SZOLGÁLTATÁS MEGKEZDÉSE ELŐTT MEGTETT INTÉZKEDÉSEK

Az Autizmus Alapítvány 1989-ben kezdte meg működését. Tevékenységének elsődleges célcsoportja a kisiskolás korosztály volt. Az Alapítvány iskolájában tanuló gyermekek idővel teljesítették tankötelezettségüket, de az ellátórendszer hiányosságaiból adódóan elhelyezésükre nem volt lehetőség speciális körülményeik miatt. Az ő megsegítésükre jött létre az Autizmus Alapítvány által működtetett „Serdülő Ház”, mely 2005-ben nappali ellátást nyújtó intézménnyé alakult.

A szolgáltatás megkezdése előtt szakirodalmi kutatómunkát végeztünk, tanulmányutakon ismertük meg a külföldi jó gyakorlatokat, illetve az Autizmus Alapítvány az iskolás korosztálynál alkalmazott módszertanát adaptáltuk és kiegészítettük az ellátásba kerülő felnőttek egyedi igényeinek megfelelően.

6. FELADATELLÁTÁS SZAKMAI TARTALMA, MÓDJA

A feladatellátás szakmai hátterét az evidencia-alapú, autizmus-specifikus beavatkozások sokszínű módszertana adja. Ez egyfelől az autizmus, illetve a felnőttkori autizmus természetéről összegyűlt tudományos tényeken, másrésről a bevizsgált, igazolt hatékonysággal rendelkező terápiás és fejlesztési megközelítéseken alapszik.

A főbb fejlesztési területek megegyeznek az autisztikus triászban érintett területekkel, kiegészítve a munkavállaláshoz, munkavégzéshez, illetve a felnőttkor egyéb elvárásaihoz igazított terápiás célokkal.

A beavatkozás egyéni és csoportos helyzetekben fejlődési-kognitív-viselkedéses-individualizált megközelítésben zajlik. Érzelmileg biztonságos és érthető közegben, vizuális támogatással, szociális és kommunikációs készségeket fejlesztő célzott technikákkal dolgozunk.

7. A SZOLGÁLTATÁSOK FORMÁI, KÖRE, RENDSZERESSÉGE

- Egyéni és kiscsoportos szociális-kommunikációs fejlesztő foglalkozások – minden nap
- Egyéni foglalkozás – heti két alkalommal
- Munkavégzésre való felkészítés egyénre szabottan – minden nap
- Önellátási készségek fejlesztése – napi rendszerességgel
- Sport – heti rendszerességgel
- Zenei interakciós tréning – heti egy alkalommal
- Közös külső programok szervezése – havonta egy alkalommal
- Étkezés – napi háromszor
- Szülői értekezlet – évente két alkalommal
- Közös (szülőkkel) beszélgetés – évente kétszer
- Egyéni konzultáció – megbeszélés szerint

8. PROGRAM BEMUTATÁSA (szolgáltatási elemek, tevékenységek)

Az intézményben a mindennapi feladatokhoz kapcsolatosan, a nappali ellátást nyújtó intézmények általános gyakorlatát kiegészítve, egyéni felmérések alapján, az autizmussal élő emberek sajátos igényeit szem előtt tartó, specifikus fejlesztés és támogatás zajlik az alábbi területeken:

8.1. Szociális-kommunikációs készségek fejlesztése

Speciális, autizmussal élő emberek számára kidolgozott, egyéni és kiscsoportos tréningek, illetve zenei interakciós tréning segítségével fejlesztjük az általunk gondozott személyek készségeit. Arra is törekszünk, hogy a mindennapi élethelyzetekből adódó lehetőségeket az adott pillanatban,

Autizmus Alapítvány Nappali Ellátást Nyújtó Intézménye

1089 Budapest, Delej u. 24-26.; Levélcím: 1430 Budapest, Pf. 14.

Tel/fax: 210-4364; 314-2859

Web: www.autizmus.hu; E-mail: fecs@autizmus.hu

természetes környezetben, a lehető leghatékonyabban kihasználjuk a még eredményesebb fejlesztéshez.

8.2. Önellátási és életvezetési készségek fejlesztése

Az autizmussal élő felnőttek igényeit és képesség-struktúráját figyelembe véve fontos cél a testi és a környezeti higiénia kialakítása, illetve a lehető legnagyobb önállóság elérése. E cél érdekében vizuális algoritmusokkal, video-modellálással, video-feed-back technikával, és egyéb adaptált kognitív-viselkedés terápiás eszközökkel támogatjuk a fiatalokat.

8.3. Praktikus ismeretek tanítása

Kiemelt feladat, hogy a már megszerzett tudást, akadémikus ismereteket a hétköznapi helyzetekben hasznosítható, praktikus tudássá formáljuk. Az autizmussal élő emberek ugyanis gyakran nem képesek arra, hogy az egyik helyzetben megszerzett ismereteket hatékonyan és spontán alkalmazzák más szituációkban (pl. az iskolában kiválóan teljesít matematikából, de a boltban nem képes ellenőrizni a visszajárót). Olyan ismereteket tanítunk tehát klienseinknek, amelyek birtokában könnyebbé válik számukra a felnőttkor mindennapi elvárásainak való megfelelés (pl.: vásárlás, postai ügyintézés, szolgáltatások igénybe vétele, stb.).

8.4. Munkavégzés és munkahelyi viselkedések kialakítása/javítása

Az intézményünk naprendjében található tevékenységek legnagyobb részét úgy terveztük meg, hogy alkalmasak legyenek a munkahelyi viselkedés, illetve a munkafolyamatok *önálló* végzésének tanítására. Minden esetben az egyedi szükségletekhez, az erősségek és gyengeségek individuális mintázatához igazítva történik a fejlesztés. A legtöbb kliensünknél az alábbi feladatok adaptációjával és gyakorlásával mozdítjuk elő a kívánt készségeket.

- háztartási munkák végzése (pl.: takarítás, főzés, stb.),

Autizmus Alapítvány Nappali Ellátást Nyújtó Intézménye

1089 Budapest, Delej u. 24-26.; Levélcím: 1430 Budapest, Pf. 14.

Tel/fax: 210-4364; 314-2859

Web: www.autizmus.hu; E-mail: fecs@autizmus.hu

-
- papír újrahasznosításával merített papír készítése,
 - a merített papírból készült termékek (füzetborító, képeslap, stb.) szalvétatechnikával történő díszítése,
 - a termékek értékesítése (vásárok évente 3-4 alkalommal, illetve igényekhez igazítva)
 - irodai munka végzése (levelek hajtogatása, borítékolása, címezése, fénymásolás),
 - alapfokú számítástechnikai készségek elsajátítása, gyakorlása (adatrögzítés, szövegbevitel, szövegszerkesztés, nyomtatás)

8.6. Szabadidős készségek fejlesztése

Az autizmus következményeként igen gyakori probléma a strukturálatlan helyzetek megszervezésére való képtelenség, illetve az, hogy a felnőttek sztereotip, repetitív tevékenységekkel foglalják el magukat. Programunk fontos része tehát az is, hogy fejlesztjük a szabadidős készségeket. Olyan aktivitásokkal ismertetjük meg klienseinket, amelyek szűkebb és tágabb környezetük számára elfogadhatóak, az életkori sajátosságoknak megfelelőek, s élvezetesek. Egyedül végezhető és társas szabadidős tevékenységekkel egyaránt foglalkozunk. Házon kívüli programokon – a szórakozás mellett – kihasználjuk a természetes közösségi helyzeteket arra, hogy a társas viselkedés további szabályainak megértésében új szociális készségek elsajátításában segítsük klienseinket.

8.7. Akadémikus készségek szinten tartása

Intézményünkben fontosnak tartjuk a már megszerzett akadémikus készségek szinten tartását, melyhez egyénre szabott feladatokat készítünk (írás, olvasás, számolás, tájékozódás, általános ismeretek).

9. AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELENEK MÓDJA

A nappali ellátást nyújtó szociális ellátás igénybe vétele önkéntes, az ellátást igénylő vagy törvényes képviselője kérelmére történik. A kérelmet formanyomtatványon írásban, az intézmény vezetőjének címezve kell beadni. Az intézményvezető elrendeli az egyszerűsített előgondozást, mely előre egyeztetett időpontban a kérelmező lakhelyén történik. A felvételtől az intézmény vezetője dönt, melyről írásban tájékoztatja az igénylőt.

Az ellátás igénybe vételének feltételei:

- Az Autizmus Alapítvány Ambulanciáján történt diagnosztikus vizsgálat, gondozás.
- Az ellátást igénybe vevő, illetve törvényes képviselője a Megállapodást elfogadja, aláírja.
- Az ellátást igénybevevő a Házirendet szóban és írásban megismeri, és a benne foglaltakat elfogadja.

10. KAPCSOLATTARTÁS MÁS INTÉZMÉNYEKKEL

- Folyamatos kapcsolattartás az Autizmus Alapítvány többi szervezeti egységével, elsősorban az Autizmus Ambulanciájával és Általános Iskolájával
- Pályázati projektekben és klienseink egyedi szükségleteinek megfelelően a területen működő szakmai és érdekvédelmi szervezetekkel (pl. Salva Vita Alapítvány; Kézenfogva Alapítvány; AOSZ).
- A kliensek egyéni szükségletei szerint külső, elsősorban egészségügyi intézményekkel.
- Szakmai együttműködés autizmussal élő felnőtteket ellátó intézményekkel (pl. lakóotthonok, nappali foglalkoztatók). Kéréseiknek megfelelően konzultációt, szupervíziót, hospitálási lehetőséget, illetve képzést biztosítunk számukra

- Az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Karán tanuló hallgatóknak gyakorlati terepet biztosítunk, illetve szakembereink részt vesznek a hallgatók alap és szakirányú továbbképzésében.

11. EGYÜTTMŰKÖDÉS A KLINÉSEKSEL ÉS CSALÁDJUKKAL

Munkánk rendkívül fontos eleme a kliensekkel és családjaikkal való együttműködés. Ez még abban az esetben is elengedhetetlen, ha a kliens nem áll gondnokság alatt, hiszen éppen a kommunikációs-, és a szociális készségek, valamint a viselkedésszervezés az, ami markáns sérülést mutat az autizmussal élők esetében, így még felnőtt korban is sok segítséget, támogatást igényelnek családjaik részéről a mindennapokban.

Évi két alkalommal közös szülői értekezletet tart az intézmény, de elengedhetetlen a napi szintű kapcsolattartás is (a fiatalok többségét kísérik a hozzátartozók).

12. A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁNAK VÁRHATÓ KÖVETKEZMÉNYEI (eredményesség, az ellátórendszerben betöltött szerep és hatás)

Gondozottainkat – súlyos szociális és kommunikációs problémáik miatt- az ellátórendszer más intézményeiben, specifikus módszertan hiányában csak nagy erőfeszítésekkel tudják ellátni. Gyakorta előfordul, hogy viselkedésproblémáikat nem tudják megfelelően kezelni, valamint a fejlesztés/foglalkoztatás során nem tudnak olyan eredményeket elérni a kliensekkel, amelyeket a specifikus módszerek alkalmazása lehetővé tenné.

Tekintettel arra, hogy célcsoportunk, az autizmus spektrum zavarban érintett személyek, az élet minden területén speciális nehézségekkel küzdenek, igényeik is speciálisak, és ennek megfelelően a körjük szervezett ellátási formának is szükségszerűen annak kell lennie.

Autizmus Alapítvány **Nappali Ellátást Nyújtó Intézménye**

1089 Budapest, Delej u. 24-26.; Levélcím: 1430 Budapest, Pf. 14.

Tel/fax: 210-4364; 314-2859

Web: www.autizmus.hu; E-mail: fecs@autizmus.hu

Figyelembe kell vennünk típusos erősségeiket, és gyengéiket, és ezek mentén kell kialakítani a nappali ellátásukat és foglalkoztatásukat egyaránt. Ez csakis egységes autizmus specifikus alapelvek szerint lehetséges.

Többségük tanulmányaikat befejezve kerül az intézménybe. Mivel sem a nyílt munkaerő-piacon, sem támogatott/ védett foglalkoztatás keretében nem képesek munkát vállalni, illetve családjuk sem készült fel a lakóotthoni elhelyezésre, ezért ez az intézmény jó lehetőséget ad arra, hogy egyéni lehetőségeikhez mérten felkészüljenek a jövőre.

Programunk következtében klienseink lehetőségeikhez mérten sokat fejlődnek, idővel jóval kompenzáltabb képet mutatnak, mint foglalkoztatásuk előtt, ezáltal javulnak az esélyeik a munkavállalásra (védett munkahelyektől akár a nyílt munkaerő-piacig), és egy tágabb környezetbe való integrálódásra (pl. lakóotthoni elhelyezés) egyaránt.

Lényeges eredmény azonban már az is, hogy a foglalkoztatás, a napi szintű kapcsolattartás, a csoporthoz/közösséghez való tartozás élményének következtében javul a kliensek, és családjuk életminősége.

Intézményünk az Autizmus Alapítvány többi egységéhez hasonlóan modellintézményként is működik, az ELTE BGGYK itt szerveződő képzésein kívül is számos látogató fordul meg nálunk évente. Rendszeresen fordulnak hozzánk segítségért, tanácsadásért különböző intézmények (pl. lakóotthonok, autizmus specifikus csoportok), aminek következtében országszerte egyre jobb minőségben tudják segíteni/fejleszteni az autizmussal élő személyeket. Az elmúlt évek során kb. 120 kollégát elérve, a közvetetten segített autizmussal élő felnőttek száma mintegy 300-ra tehető.

13. AZ ELLÁTOTTAK ÉS A SZEMÉLYES GONDOSKODÁST VÉGZŐ SZEMÉLYEK JOGAINAK VÉDELMEVEL KAPCSOLATOS SZABÁLYOK

1993. évi III. törvény a szociális igazgatási és szociális ellátásokról szóló törvény 94/E § alapján.

Az ellátottaknak joguk van:

- az egyenlő bánásmódra,
- az egyéni szükségleteiknek megfelelő speciális ellátásra, egyéni gondozásra, képességeik megfelelő és hatékony fejlesztésére,
- az intézmény működésével, gazdálkodásával kapcsolatos legfontosabb adatok megismeréséhez,
- az alkotmányos jogaik (az élethez, az emberi méltósághoz, a testi épséghez, a testi-lelki egészséghez) maradéktalan tiszteletben tartásához,
- személyes adataik védelméhez, valamint a magánéletükkel kapcsolatos titokvédelemhez,
- személyes tulajdonukat képező tárgyaik használatához, azok biztonságos elhelyezéséhez,
- a házirend által meghatározott keretek közötti szabad mozgásra,
- látogatók fogadásához,
- esetleges panaszaik kivizsgálására.

A szolgáltatást végzőknek joguk van:

- a munkavégzéshez kapcsolódó megbecsülésre,
- emberi méltóságuk, személyiségi jogaik tiszteletben tartására,
- megfelelő munkavégzési körülményekhez,
- munkájuk elismeréséhez.

14. SZEMÉLYES GONDOSKODÁST VÉGZŐ SZEMÉLYEK LÉTSZÁMA, SZAKKÉPZETTSÉGE

Intézményvezető 1 fő, szakképzettsége: szociálpedagógus – autizmus specifikus képesítés:

- „Autizmussal élő gyermekek célzott pedagógiai ellátásának elméleti és gyakorlati alapjai” – tanfolyam
- „Autizmussal élő gyermekek szociális és kommunikációs készségeinek fejlesztése” – tanfolyam
- „Autizmus-specifikus követelmények használata a közszolgáltatásokban”

Egyéb:

- Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közzolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet szociális munka mesterképzése folyamatban

Terápiás munkatárs 3 fő, szakképzettségük:

- fejlesztő pedagógus – aut. spec. képesítés:

- „Autizmussal élő gyermekek célzott pedagógiai ellátásának elméleti és gyakorlati alapjai” – tanfolyam
- „Autizmussal élő gyermekek szociális és kommunikációs készségeinek fejlesztése” – tanfolyam
- Autizmus spektrumzavarral élő serdülők-fiatalok ellátásához kapcsolódó módszertani képzés , Theo Peeters– tanfolyam
- Autizmus és felnőttkor, módszertani képzés, Iréne Knodt- Theo Peeters /Autizmussal élő felnőttek munkakészségeinek és munkaviselkedésének felmérése, AAPEP
Probléma-felismerés a korai és általános iskolai életkorban a sajátos nevelési igényű gyermekek-tanulók körében
- Autizmus-specifikus felnőtt életet támogató képzés (képzők képzése)
- Autizmus-specifikus egészségnevelés curriculum alkalmazása
- Szexualitás és párkapcsolatok oktatása”c. oktatói felkészítés

- gyógypedagógus, autizmus spektrum pedagógiája szakos tanár – aut. specifikus képesítés:

- „Autizmussal élő gyermekek célzott pedagógiai ellátásának elméleti és gyakorlati alapjai” – tanfolyam
- „Autizmussal élő gyermekek szociális és kommunikációs készségeinek fejlesztése” – tanfolyam

- gyógypedagógiai asszisztens

– autizmus specifikus képezés:

- „Autizmussal élő gyermekek célzott pedagógiai ellátásának elméleti és gyakorlati alapjai” – tanfolyam
- „Autizmussal élő gyermekek szociális és kommunikációs készségeinek fejlesztése” – tanfolyam
- ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar- autizmus spektrum pedagógiája/tanulásban akadályozottak pedagógiája szakokon való tanulmányok folyamatban

Budapest, 2016. január 15.

Pitrik Zsóka
Autizmus Alapítvány
Nappali Ellátást Nyújtó Intézmény vezetője

Mellékletek:

1. Az Autizmus Alapítvány Nappali Ellátást Nyújtó Intézményének házirendje
2. Az Autizmus Alapítvány Nappali Ellátást Nyújtó Intézményének Szervezeti és Működési Szabályzata
3. Megállapodás
4. A szolgáltatás bevételeinek-kiadásainak tárgyévi tervezett alakulása